

מלאכים ושרי מעלה והטבע הקבוע, הוא כאינו מאמין בהבריאה, שאין שום תועלת באמונה זו, שהרי כיון שלפי טעותו שהנהגת העולם הוא אצל אחרים הרי אין צורך לשמור תורת השי"ת אלא מה שמבדין כופרים וכוזבים, וכפי שביאר הרמב"ם ריש ה' ע"ז טעות אנוש והרבה אתו עד שנשכח אמונת השי"ת לגמרי, ולכן כשמחלל את המועדות נחשב כמחלל את השבתות. ואם יאמין שהשי"ת מנהיג העולם אך שיטעה לומר שלא בראו הוא אלא אחרים או שנברא כמה זמן קודם הידוע לנו מהתורה ומחז"ל, הוא כאינו מאמין גם בהנהגתו, ולכן נאמר שבת אצל מועדות משום שתלוין כל עיקרי האמונה זה בזה, וכמו כן הוא האמונה בנתינת התורה מן השמים.

ובקוצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך וגו' [כג כב]. מה שנאמר באמצע הרגלים מצות מתנ"ע, הוא למה שבארתי [לעיל כג ב] בטעם שבת ומועדים שהוא משום שצריך שתהיה האמונה שלימה בכל, ולהאמין במקצת אינו כלום, לכן אמר שגם ענין צדקה תלוי בהאמונה, כשיודע שהקב"ה הוא המשפיע טובה וצוה שיתנו מתנות עניים הרי שזהו התשלומים להשי"ת על הברכה שנותן לו, שלכן לא שייך בזה אף גסיון כל שהוא, כמו דליכא גסיון לבעל חנות לשלם שכירות החנות בידעו שבל"ז לא יתן לו החנות, ובצדקה עוד עדיף דהרי משלך נתנו לך כמאמר דוד ע"ה [דה"א כט יד], ולכן כשחסר לו אמונה שחושב זה לגסיון הוא מקטני אמנה ח"ו.

ש"ב. הביא רש"י על מה שנאמר דין לקט באמצע המועדים שכל השומר מתנות עניים כהלכה כאילו בנה מקדש והקריב קרבנות. ותמוה השייכות לזה. ונראה דכיון שהנביא אומר ושביה בצדקה [ישעיה א כו], א"כ כשאחד נותן צדקה כדין הי"ל להקב"ה לבנות בית המקדש, ורק משום שכל הדור אינם מקיימים כראוי לא נבנה, אבל בשבילו היה נבנה והיו מקריבין

פני המטרוניתא דשבת. ונראה שכשאדם רוצה להביא קרבן צריך שתהיה אמונתו גדולה ביותר לא רק שהקב"ה יכול ליתן שכר וה"ו עונש אלא שהוא נותן בכל עת כל צרכיו, ולכן יירא מהשי"ת ויפשפש במעשיו וללכת בדרכיו, וע"ז הוא הבאת קרבן להתקדש ביותר, ובלי זה אף שיודע משכר ועונש אין רצוי קרבנו, ואמונה זו ידעינן משבת. ועוד אמר [בתו"כ פ"ט, ז] המחלל את המועדות כאילו חלל את השבתות, הכוונה בזה שאף שיודע שהשי"ת ברא את העולם וזן ומפרנס וממית ומחי', מ"מ כח יש ביצר להטעותו שהקב"ה טוב ומטיב ומוותר על כל החטאים ולכן יכול לעבור על כל העבירות וה' ימחול לו, ולכן יש ללמוד מהמועדים שהקב"ה פורע מן הרשעים, והאומר הקב"ה וותרן יותרו מעיו [ירוש' תענית פ"ב ה"א] אלא מאריך וגבי דיליה. ונמצא שצריך לידע ב' הענינים שביד ה' החיים והמות, וגם שמעניש לעוברי רצונו וזה יודעין מהשבתות ומהמועדים ובלא זה אינו מועיל גם זה.

מועדי ה' אשר תקראו וגו' ששת ימים תעשה מלאכה וגו' [כג ב]. פרש"י מה ענין שבת אצל מועדות ללמדך שכל המחלל את המועדות מעלין עליו כאלו חלל את השבתות וכל המקיים את המועדות מעלין עליו כאלו קיים את השבתות. נראה בבאור הדברים דשבת הרי הוא תכלית האמונה בבריאת העולם, ומטעם זה המחלל שבת ח"ו כאילו כופר במעשה בראשית, והמועדות הוא האמונה שהשי"ת מנהיג את העולם כולו בעצמו, ומשדד את הטבע כרצונו להצלת ישראל, שלכן כשהוצרך לגאול אותנו ממצרים עשה לנו נסים והוציאנו משם, והחזיק אותנו תחת ענני כבוד כשהולכנו במדבר וזן ופרנס אותנו גם במדבר, ונתן לנו תורה ומצות כדי שגלך בדרך טובים דרך הישר, ואמרה תורה שאמונה בחצי דבר אינו כלום, כגון שאם יאמין שהשי"ת ברא את העולם אבל יטעה לומר שהנהגת העולם מסר ביד אחרים אפילו ביד

נימא שהאהבה לרעך היא כשיש בשביל מה לאהבו, דהרי בשביל זה אוהב האדם את עצמו משום דאינו מוצא חסרון בעצמו, אלא דאף דאין לו במה לאהבו דמוצא בו חסרון נמי יש לו לאהוב אותו, כמו דבעצמו אף כשיודע שיש לו חסרון בהכרח שאינו יכול להכחיש נמי אינו רוצה שיענישו אותו, כמו כן לא ירצה למעבד לחבריה דאף דידע שיש לו חסרונות לא יהיה לו שום רצון לענוש אותו, דזהו לשון דעלך סני לחברך לא תעביד. ודוקא באופן כזה כשר לדון אף את המגדף הגרוע — במיתה שמחוייב בה, ואם אינו מרגיש לו אהבה ואחזה שלא איכפת לו לענשו ואין לו צער מזה פסול לדונו. ומטעם זה אסור לישיב בסנהדרין מי ששכח צער גדול בנים [סנהדרין לו ב]. ועוד להודיע טעם ציווי ה' להמית בהרבה איסורין, משום דהתורה העידה שאיש כזה שהופקר לעבור בשאט גפש בהתראה על איסורין החמורים הוא קרוב לודאי שלא ישוב עוד מדרכו הרעה, ועוד יגרע להיות רוצח ומזיק וחובל, עד שהוא הצלה לכל העולם מה שיהרגו אותו, ונמצא שלא רק בבן סורר נידון ע"ש סופו אלא אף בכל חייבי מיתות הוא לא בשביל איסור זה, לבד אם היה יודע הקב"ה שלא יוגרע ולא יעשה רוצח ומזיק.

עליו קרבנות, לכן נותן לו הקב"ה שכר כאילו בנה המקדש והקריב קרבנות.

ונוקב שם ה' מות יומת וגו' [כד טו]. מה שבמצות חיוב מגדף נאמר גם חיוב רוצח ^{במזיק} מוזיק, הוא להורות שאם אחד כופר בה' ומגדף יש לחוש גם שיהיה רוצח, ואם לא יוכל לרצוח יהיה מוזיק, כדאמר אברהם רק אין יראת א' והרגוני, ושנתה התורה כאן ללמדנו שהקב"ה הסכים ע"ז שהוא אמת.

ויוציאו את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אתו אבן [כד כג]. צריך טעם ע"מ שלא קיימו מצות הריגת המקלל עד שאמר להם דיני רוצח וחובל ומזיק ממון. ונראה חדא להורות שא"א לקיים מצות אהבת השי"ת כשאינו אוהב ישראל וזהיר בעניני ממון של חבירו, ושאין הדיינים ואף לא המקיים מעשה ההריגה רשאים להרוג עד שידעו כמה חביב נפש אדם אצל הקב"ה, ולא רק גפשו אלא אף צערו וממונו, ולא רק הפסד גדול אלא אף הפסד קטן כחובל בבהמה, שהרוב אף כשיודע הדיון, לא חמור אצלו כל כך אם אינו מרגיש ממש בנפשו ובגופו, כהא דנאמר ואהבת לרעך כמוך, שפירושו אמר הלל בשבת דף ל"א ע"א דעלך סני לחברך לא תעביד, דהכוונה שמפרש שלא